
L'obra de Morera dóna, sobretot, moltes informacions de caràcter jurídic, polític i administratiu. Així, hi són esmentades les imposicions que el poble pagava a l'arquebisbe, les disputes entre ambdós, així com entre la Vila i el comte de Prades, etc. Sens dubte, però, una de les informacions més interessants que ens ofereix és la concessió feta pel capítol tarragoní als Jurats i Vila d'Alcover d'una seca o fàbrica de moneda (s. XVII).

J. C. i B.

**REUS I ELS REUSENCES EN EL RENAIXEMENT
DE CATALUNYA FINS AL 1900**
de Joaquim Santasusagna

La repressió a la cultura catalana posterior a la guerra del 1936-39 va privar la difusió normal d'un estudi d'especial interès per al coneixement de la història del catalanisme i del paper dels reusencs en la recuperació de la personalitat catalana iniciada el segle dinou després d'una letàrgia de segles. La reedició, a trenta-tres anys de les dues primeres edicions, simultànies i clandestines, de *Reus i els reusencs en el renaixement de Catalunya fins al 1900* de Joaquim Santasusagna posa a l'abast dels interessats aquest llibre bàsic, fins ara només consultable en algunes biblioteques. La sòlida formació intel·lectual del seu autor i l'afany i la dedicació constants enmig de dificultats de tota mena van fer possible l'elaboració d'aquest volum de més de tres-centes setanta pàgines. El rigor científic, l'anècdota i l'elegància d'estil s'hi combinen en un savi equilibri.

Després d'uns capítols dedicats als precedents, a la decadència dels segles XVII i XVIII, enfila l'itinerari de la recuperació iniciada el segon terç del segle XIX. Esdevinguda una de les poblacions més importants dels Països Catalans, Reus aportà a la seva renaixença persones com Pere Mata, Pròsper de Bofarull, Antoni de Bofarull, Francesc i Joaquim Maria Bartrina, Josep Martí i Folguera, Cels Gomis, Eduard Toda, Pau Font de Rubinat, Antoni Aulèstia, Guillem Maria de Brocà, Francesc Gras i Elies, Pere Cavallé, Hortensi Güell, Miquel Ventura i Xavier Gambús, i només esmentem els cap de brot. A tots i a molts altres dedica el comentari just, juntament amb altres fenòmens: la literatura popular i Josep Ferrer "Querri", els cors, el teatre, els periòdics, les revistes, els certàmens... Pel seu paper d'agitador cultural i mestre d'una generació de literats reusencs, traça una pinzellada de la figura de l'alcoverenc Cosme Vidal i Rosich "Josep Aladern", i menciona, per la seva activitat reusenca, Plàcid Vidal i Rosich i Antoni Isern i Arnau.

Animat per un nacionalisme insubornable, aquest llibre constitueix una aportació valuosíssima, d'agradable lectura, per a una història literària del segle XIX català, tan mancada d'estudis locals de categoria.

MAGÍ SUNYER